

jedině lodníci nebo pánové lodí, pokud bydlí v Terstu; návrh příslušný zašle se prostřednictvím ústředního úřadu námořského ministerstvu obchodu, jemuž přísluší pak přisedící jmenovati. Přisedící voleni jsou na úřad svůj na dobu tří let, ale mohou býti po těchto třech letech úřední činnosti své znovu voleni.

Úřad nejvyššího dvorního maršálka.

Úřad nejvyššího dvorního maršálka jest privilegovaný soud sídlící ve Vídni a vykonávající pravomoc civilní nad osobami zvláště jemu přikázanými. Úřad tento stává již od 17. stol.

I. Dle dv. dek. ze dne 14. července 1815 č. 1159 sb. z. s., jenž zachován jest článkem III. nové jur. normy podrobeny jsou tomuto soudu ve věcech obecné a kausální pravomoci (vyjma ve věcech polabských) tyto osoby jakožto žalované:

1. Členové císařské rodiny, pokud nejsou sami zeměpány; o tom, které osoby pokládati jest za členy císařské rodiny, rozhoduje rodinný statut panující rodiny ze dne 3. února 1839. Jakkoli dle čl. I. stát. zákl. zákona o moci vládní a výkonné č. 145 ř. z. jest nezodpovědným a tudíž nepodléhá donucovací moci soudů co do osob, podřízen jest dle § 20 o. o. z. v soukromoprávních poměrech soudu a to soudu nejv. dv. maršálka. (Srov. též Ottův: »Soustavný úvod ve studium nového řízení soudního«, I. díl, str. 109).

2. Osoby, na kteréž zvláštním privilegiem rozšířena byla nebo na příště rozšířena bude pravomocnost soudu nejv. dvor. maršálka (jako ku př.: hrabě z Meranu, svob. pána z Brandhofenu, rodina Lichtensteinských knížat a j. v.).

3. Osoby, kterým přiznána jest exterritorialita, pro ten případ, že se soudu tomuto podrobí; práva exterritoriality požívají: velvyslanci, legáti, nunciové, vyslanci a podle mezinárodního obyčeje i manželky, členové rodiny a vyslanecský personál.

II. Úřad nejv. dvorního maršálka musí býti soudy řádnými dožádán o výkon veškerých soudních úkonů v císařských dvorních budovách nebo letohradech ve Vídni nebo nejbližším okolí Vídne nebo v jinakých příbytcích členů císařské rodiny neb osob exterritoriality požívajících, pokud úkony vzpomínuté předsevzí se mají proti některé osobě tam bydlící a podléhající pravomoci řádných soudů. Jelikož podle zásad práva mezinárodního (§ 38 o. o. z.) oproti osobám exterritoriality požívajícím místo má jen moc sprostředkovací a nikoli moc donucovací, nařízeno bylo cís. rozhodnutím ze dne 29. ledna 1795, že se má takovéto osobě jako žalovanému dodávati žaloba s pozváním, aby příčinu žaloby odstranil aneb oznámil soudu nejv. dvorního maršálka důvody žaloby podvracející. Jestliže pak žalovaný na provedení sporu nepřistoupí, vrátí se žaloba; jestliže by žaloba opětne byla podána, pozvání již prve učiněné s důrazem se opakuje. Nevede-li k cíli, dožádá se soud nejv. dvorního maršálka přímé intervence ministerstva zahraničních záležitostí cestou diplomatickou. Toliko soudní dodání může se od řádných soudů přímo vyřídit. Tím zrušen jest formálně předpis dv. dek. ze dne 2. srpna 1839 č. 375 sb. z. s., dle něhož bylo i dodání takovýmto osobám exterritoriality nepožívajícím doručiti jediné cestou úřadu nejvyššího dvorního maršálka. Osobám exterritoriality požívajícím však dlužno doručovati žaloby v civilních věcech jediné prostřednictvím nejv. dv. maršálka (vyn. min. sprav. ze dne 20. srpna 1856).

V praxi se ovšem pro obojí kategorií osob těchto (tedy i pro osoby nepožívající práva exterritoriality) užívá při doručování žalob cesty jediné — t. j. úřadu nejv. dvor. maršálka. Úřad nejv. dv. maršálka jest též příslušným pro žaloby na suverenní řád Johannitů (rozh. nejv. soudu ze dne 27. srpna 1873 sb. »Gl. U.« č. 5605). Rovněž přísluší úřadu nejvyššího dvorního maršálka činiti opatření o movité pozůstalosti cizího některého suveréna v Rakousku zesnulého (rozh. ze dne 23. června 1875 sb. »Gl. U.« č. 5773). Soud nejvyššího dvorního maršálka sestává ze 4 radů zemského soudu vídeňského ad hoc povolaným, jimž předsedá nejvyšší dvorní maršálek. Mimořádný soud tento není příslušným ve sporech právních právomoci věcné dále právomoci horní, jakož i v záležitostech fideikomisních a lenních a v oněch sporech právních, pro něž zavedeno jest sumární řízení o rušené držbě a řízení nájemní — a nastupují tedy soudy řádné. Osoby exterritoriality požívající podléhají právomoci soudů řádných, pokud jde o nemoovitosti a o držbu hor. O žalobách proti příslušníkům sboru diplomatického (corps diplomatique) podaným nemá vydávati úřad nejv. dv. maršálka výměrů, nýbrž obeslati dotýčnou osobu a míti ji způsobem svrchu vylíčeným k odklizení sporu i případným zakročením u ministra věcí zahraničních (nejv. vlastnoruční list ze dne 29. ledna 1795). Dle dv. dek. ze dne 19. prosince 1785 č. 506 sb. zák. soud. nepodléhá úřad nejv. dvorního maršálka vrchnímu soudu zemskému, a »nemůže tedy vrchní soud zemský odsouditi ho k náhradě soudních útrat nebo k nějakému trestu ani vydávati proti němu výnosů takových, jaké po zákonu proti podřízenému soudci dovoleno jest«.

Pokud jde o výkon řízení politického, vymezen jest úřadu nejv. dv. maršálka jakýsi podíl jen ohledně dvorních budov a dvorského služebnictva a to jen potud, že opatřuje služební disciplinu a domácí policii v přísném slova smyslu. Jinaká agenda spadá v kompetenci řádných politických úřadů s tím toliko obmezením, že dříve musí se všechny tyto úřady v záležitostech týkajících se osob bydlících v některé dvorní budově obrátiti na nejv. dvorního maršálka (nař. ze dne 26. října 1823 č. 51.481).

Úřad patentní.

Úřad patentní vešel v působnost dnem 1. ledna 1898 na základě nejvyššího rozhodnutí ze dne 19. července 1898 a po rozumu §§ 34 a 124 zákona ze dne 11. ledna 1897 č. 30 ř. z. o ochraně vynálezů (zákonu patentního).

I. Organisace úřadu patentního.

Úřad patentní skládá se z oddělení přihláškových, z oddělení stížnostních a z oddělení zrušovacího (§ 1 nař. min. obchodu ze dne 15. září 1898 č. 157 ř. z.).

1. Oddělení přihlášková počtem pět (I.—V.) skládají se (v každém oddělení) z právnických a technických sil; přednostové každého oddělení jsou dva a to: 1 právnicky vzdělaná osoba a 1 osoba znalá odboru technického; vrchní řízení práce přináleží přednostovi právnicky vzdělanému. Každé oddělení usnáší se kolegiálně sestávajíc ze 3 stálých členů; předsedou jest opět přednost oddělení s právnickým vzděláním. Ostatní dva členové vzati jsou z odboru technického, jde-li o věc odborně technickou, jde-li o záležitost právní ve smyslu § 40 zákona patentového z r. 1897, povolávají se z právníků téhož nebo jiného přihláškového oddělení (srv. §§ 2 a 4 cit. nař. z r. 1898 č. 157 ř. z.).